Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MANUELA CAMPOSA SÁNCHEZ-BORDONE
od 20. svibnja 2021. [1]

**Predmet C-25/20**

**ALPINE BAU GmbH, Salzburg, podružnica Celje, u stečaju,**
**NK, stečajni upravitelj u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti**
**protiv društva**
**ALPINE BAU GmbH**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Višje sodišče v Ljubljani (Visoki sud u Ljubljani, Slovenija))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Postupci u slučaju nesolventnosti – Tumačenje članka 32. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1346/2000 – Nenavođenje roka za prijavu tražbina u postupku u slučaju nesolventnosti – Prijava stečajnog upravitelja u glavnom postupku tražbina u sekundarnom postupku – Rok za prijavu predviđen nacionalnim pravom”

1. Predmetni zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 32. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1346/2000 [2] koji se primjenjuje *ratione temporis* na spor s obzirom na datum otvaranja glavnog postupka u slučaju nesolventnosti [3].

2. Višje sodišče v Ljubljani (Visoki sud Ljubljani, Slovenija) pita Sud primjenjuju li se na stečajnog upravitelja u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti u Austriji, koji želi u sekundarnom postupku koji se vodi u Sloveniji protiv istog dužnika prijaviti tražbine koje je već prijavio u prvom postupku, rokovi (i posljedice njihova nepoštovanja) predviđeni slovenskim zakonodavstvom.

3. Sud je više puta odlučivao o prekograničnim postupcima u slučaju nesolventnosti [4], ali još nije, ako ne griješim, o članku 32. Uredbe br. 1346/2000, čija je provedba dovela do mnogih poteškoća [5].

1 Izvorni jezik: španjolski

2 Uredba Vijeća od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL 2000., L 160, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3.). Bila je na snazi od 31. svibnja 2002. do stavljanja izvan snage Uredbom (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti (SL 2015., L 141, str. 19. i ispravak SL 2016., L 349, str. 9.).

3 Članak 91. Uredbe 2015/848

4 U pogledu članka 4. stavka 2. točke (h) Uredbe br. 1346/2000, koji je važan za ovaj predmet, vidjeti presude od 9. studenoga 2016., ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:841; u daljnjem tekstu: presuda ENEFI) i od 18. rujna 2019., Riel (C-47/18, EU:C:2019:754).

5 Autori se slažu da se zbog svoje složenosti stavak 2. članka 32. *de facto* ne primjenjuje, što je dovelo do toga da nije izmijenjen Uredbom 2015/848. Vidjeti Koller, C. i Slonina, M., „Information for creditors and lodging of claims”, u Hess, B. i Oberhammer, P., *European Insolvency Law (Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report)*, C. H. Beck, Hart, Nomos, 2014., margs. 945. i sljedeće, osobito marg. 951.; kao i Maesch, S. C. i Knof, B., „Art. 45”, u Brinkmann, M., *European Insolvency Regulation*, C. H. Beck, Hart Nomos, 2019., marg. 18.

## I. Pravni okvir

### A. Pravo Unije. Uredba br. 1346/2000

4. U skladu s uvodnom izjavom 21.:

„Svaki vjerovnik koji ima stalno uobičajeno boravište, domicil ili registrirano sjedište u Zajednici, trebao bi imati pravo na podnošenje svojih zahtjeva u svakom stečajnom postupku u Zajednici koji se odnosi na dužnikovu imovinu. […]”

5. U skladu s uvodnom izjavom 23.:

„Za pitanja koja pokriva, ova Uredba trebala bi propisivati jedinstvena pravila o sukobu zakona koja zamjenjuju, unutar njihovog područja primjene, nacionalna pravila međunarodnog privatnog prava. Osim ako nije drugačije određeno, mjerodavni propis je onaj države članice u kojoj se pokreće postupak [otvara stečaj] (*lex concursus*). Ovo pravilo o sukobu zakona treba jednako važiti i za glavni postupak i za lokalne postupke; *lex concursus* uređuje sve učinke stečajnog postupka, postupovne kao i materijalne, na osobe i pravne odnose kojih se to tiče”.

6. U članku 4. („Pravo koje se primjenjuje”) navodi se:

„2. Pravom države u kojoj se pokreću postupci [otvaraju stečajni postupci] utvrđuju se uvjeti za pokretanje takvih postupaka [otvaranje takvih postupaka], njihovo vođenje i njihovo okončanje. Posebno se utvrđuje sljedeće:

[…]

(h) pravila koja uređuju prijavljivanje, verifikaciju i priznavanje tražbina;

[…]”.

7. U skladu s člankom 28. („Pravo koje se primjenjuje”):

„Osim ako nije drukčije propisano ovom Uredbom, pravo koje se primjenjuje na sekundarne postupke jest ono države članice na čijem se državnom području pokreću sekundarni postupci [otvara sekundarni postupak]”.

8. U članku 32. („Ostvarivanje vjerovničkih prava”) ističe se:

„1. Vjerovnik može podnijeti svoj zahtjev u glavnom postupku i u bilo kojem sekundarnom postupku.

2. Stečajni upravitelji u glavnom i bilo kojem sekundarnom postupku podnose u drugim postupcima zahtjeve koji su već bili podneseni u postupku za koji su oni imenovani, pod uvjetom da je to u interesu vjerovnika u potonjem postupku, a što podliježe pravu vjerovnika da se tomu suprotstave ili da povuku podnesene zahtjeve gdje to omogućava važeće pravo.

3. Stečajni upravitelj u glavnom ili sekundarnom postupku je ovlašten sudjelovati u ostalim postupcima na istoj osnovi kao i vjerovnik, a posebno nazočiti skupštinama vjerovnika.”

## B. Nacionalno pravo

### *1. Austrijsko pravo. Insolvenzordnung*[6]

9. U skladu s člankom 107. stavkom 1., u pogledu tražbina prijavljenih nakon isteka roka utvrđenog u tu svrhu, o kojima se nije razmatralo na glavnom ispitnom ročištu za utvrđenje tražbina, predviđa se održavanje posebnog ročišta za ispitivanje postojanja dugova. Na te tražbine primjenjuje se članak 105. stavak 1. Tražbine koje su prijavljene u roku kraćem od 14 dana prije održavanja ročišta za ispitivanje konačnog utvrđenja tražbina, neće se uzeti u obzir.

### *2. Slovensko pravo. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*[7]

10. U skladu s člankom 59. stavkom 2., u okviru postupka u slučaju nesolventnosti vjerovnik treba prijaviti tražbinu prema nesolventnom dužniku u roku od tri mjeseca od datuma objave obavijesti o otvaranju tog postupka, osim ako je drukčije predviđeno u stavcima 3. i 4. tog članka[8].

11. U skladu s člankom 298. stavkom 1., ako je tražbina osigurana izlučnim pravom, vjerovnik je dužan u stečajnom postupku prijaviti i izlučno pravo u roku utvrđenom za prijavu tražbine, osim ako nije drukčije određeno člankom 281. stavkom 1.[9] ili člankom 282. stavkom 2.[10].

12. Člankom 296. stavkom 5. predviđa se da, ako vjerovniku protekne rok za prijavu tražbine, njegova tražbina prema nesolventnom dužniku prestaje postojati, a sud odbija nepravodobnu prijavu njegove tražbine.

13. U skladu s člankom 298. stavkom 5., ako je vjerovnik propustio poštovati rok za prijavu izlučnog prava, to pravo prestaje postojati.

## II. Činjenice, postupak i prethodno pitanje

14. Rješenjem od 19. lipnja 2013., Handelsgericht Wien (Trgovački sud u Beču, Austrija) otvorio je postupak u slučaju nesolventnosti protiv društva ALPINE Bau GmbH.

15. Postupak je prvo započeo kao postupak sanacije, ali je 4. srpnja 2013. pretvoren u stečajni postupak.

16. Iz rješenja Handelsgerichta Wien (Trgovački sud u Beču) od 5. srpnja 2013. proizlazi da je postupak pokrenut protiv društva ALPINE Bau GmbH „glavni postupak u slučaju nesolventnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000.

6 Opći zakon o postupku u slučaju nesolventnosti

7 Zakon o financijskim transakcijama, postupcima u slučaju nesolventnosti i prisilnoj likvidaciji (u daljnjem tekstu: ZFPPIPP) (Uradni list RS br. 126/2007 i kasnije izmjene)

8 Ta se dva stavka odnose na tražbine koje nastaju na temelju pravnih akata koji se mogu pobijati ili se pobijaju.

9 Taj se stavak odnosi na izlučna prava koja proizlaze iz ovršnog postupka, na čiju provedbu ne utječe otvaranje stečajnog postupka.

10 Tim se stavkom uređuju izlučna prava koja se mogu ostvariti izvan sudskog postupka.

17. Stečajni upravitelj u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti [11] podnio je 6. kolovoza 2013. pred Okrožnim sodiščem v Celju (Okružni sud u Celju, Slovenija) prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka u slučaju nesolventnosti protiv društva ALPINE BAU GMBH, Salzburg, podružnice Celju.

18. Rješenjem od 9. kolovoza 2013. Okrožno sodišče v Celju (Okružni sud u Celju):

– otvorilo je sekundarni postupak protiv navedene podružnice;

– obavijestilo je vjerovnike i stečajne upravitelje o tome da, na temelju članka 32. Uredbe br. 1346/2000, mogu prijaviti svoje tražbine u glavnom postupku i u bilo kojem sekundarnom postupku. To je navelo u obavijesti objavljenoj na internetskoj stranici Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Agencija Republike Slovenije za javnopravnu evidenciju i usluge) istog dana.

19. U skladu s obaviješću, tražbine (izlučna i razlučna prava) trebalo je prijaviti u sekundarnom postupku u roku od tri mjeseca od njezine objave. Podsjetilo se i na to da, ako do isteka tog roka ne prijave svoje tražbine i izlučna prava, te tražbine i prava prestaju postojati u odnosu na dužnika u tom sekundarnom postupku, a sud odbija zahtjev za prijavu u skladu s člankom 296. stavkom 5. ili člankom 298. stavkom 5. ZFPPIPP-a.

20. Osoba NK podnijela je 30. siječnja 2018. zahtjev za prijavu tražbina (na temelju članka 32. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000) u sekundarnom postupku u slučaju nesolventnosti. Tražila je od Okrožnog sodišča v Celju (Okružni sud u Celju) da prihvati zahtjev i da ga uključi u svaku sljedeću raspodjelu sredstava vjerovnicima u okviru tog sekundarnog postupka.

21. Rješenjem od 5. srpnja 2019. Okrožno sodišče v Celju (Okružni sud u Celju) odbilo je zahtjev kao nepravodoban na temelju članka 296. stavka 5. ZFPPIPP-a.

22. Osoba NK pobijala je to rješenje pred Višjem sodiščem v Ljubljani (Visoki sudu Ljubljani) koje Sudu upućuje sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 32. stavak 2. Uredbe br. 1346/2000 tumačiti na način da se na prijavu tražbina u sekundarnom postupku koju podnosi stečajni upravitelj u glavnom postupku zbog insolventnosti, primjenjuju odredbe prava države u kojoj se vodi sekundarni postupak, o rokovima za prijavu tražbina vjerovnikâ i o posljedicama nepravodobne prijave?”

## III. Postupak

23. Sud je zaprimio zahtjev za prethodnu odluku 20. siječnja 2020.

24. Pisana očitovanja podnijeli su društvo ALPINE BAU GmbH, osoba NK, vlade Republike Poljske i Slovenije te Komisija. Sud je odlučio da nije potrebno održati raspravu.

[11] U daljnjem tekstu: osoba NK

## IV. Analiza

### A. Uvodna pojašnjenja

25. Člankom 32. stavkom 2. Uredbe br. 1346/2000 propisuje se da je svaki stečajni upravitelj u glavnom ili sekundarnom postupku ovlašten (ovisno o slučaju, obvezan)[12] *prijaviti*[13], u drugim postupcima u slučaju nesolventnosti koji su otvoreni protiv istog dužnika, tražbine koje su već bile prijavljene u postupku za koji su oni imenovani.

26. U Uredbi br. 1346/2000 ne utvrđuje se izričito u kojem trenutku treba primijeniti navedenu mogućnost. Stoga sud koji je uputio zahtjev postavlja pitanje primjenjuju li se na stečajnog upravitelja u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti rokovi (i posljedice njihova nepoštovanja) uređeni pravom države u kojoj je otvoren sekundarni postupak.

27. Osobe koje su se pojavile pred Sudom, osim osobe NK, smatraju da su pravila o rokovima za prijavu tražbina, i učinci njezine nepravodobnosti, uređena na temelju *lex concursus* svakog postupka.

28. Međutim, osoba NK smatra da prvo treba verificirati i priznati tražbine u glavnom postupku da bi se one mogle prijaviti u bilo kojem drugom postupku. Neizravno tvrdi da se rokovi za navedenu prijavu određuju u skladu s *lex concursus* prvog postupka.

29. Slažem se s mišljenjem većine u pogledu zakona kojim se uređuju rokovi za prijavu tražbina u sekundarnim postupcima. Osim toga, ne slažem se s tezom osobe NK prema kojoj tražbine treba verificirati i priznati prije njihove prijave u sekundarnom postupku.

30. Prvo moram razmotriti neke aspekte europskog sustava prekograničnih postupaka u slučaju nesolventnosti radi boljeg razumijevanja predmeta rasprave u prethodnom postupku.

### B. Prekogranični postupci u slučaju nesolventnosti

#### *1. Propisi*[14]

31. Prvi prijedlozi o uređenju prekograničnih postupaka u slučaju nesolventnosti za (današnju) Europsku uniju sežu u šezdesete godine prošlog stoljeća. Već je tada vladalo uvjerenje da je samo zajedničkim pravnim okvirom moguće suočiti se s oportunističkim ponašanjem dužnika u stečaju, ili njegovih vjerovnika, i uspostaviti učinkovito upravljanje poduzećem u krizi čija se imovina nalazi u različitim državama članicama.

[12] Točka 68. i sljedeće ovog mišljenja

[13] Izrazi upotrijebljeni u različitim jezičnim verzijama imaju različite nijanse značenja koje pridonose pojašnjavanju tog pojma. Tužba stečajnog upravitelja sastoji se od „presentar su crédito” (španjolska verzija); „produire sa créance” (francuska verzija); „lodge his claim” (engleska verzija); „insinuare il propio credito” (talijanska verzija); „reclamar o respectivo crédito” (portugalska verzija) i „seine Forderung anmelden” (njemačka verzija). Na temelju te tužbe, tražbine se smatraju prijavljenima, zahtijevanima, priopćenima, upućenima ili upisanima, a to su pridjevi koji se mogu bez razlike primjenjivati. Međutim, općenito ću se pozivati na sintagmu „[prijavljene tražbine]”.

[14] Neću uzeti u obzir uređenje nesolventnosti osiguravajućih poduzeća, kreditnih institucija, investicijskih poduzeća koja pružaju usluge koje uključuju raspolaganje s novcem ili vrijednosnicama trećih strana te poduzeća za zajednička ulaganja, na koje se Uredba br. 1346/2000 ne primjenjuje (članak 1. stavak 2. čiji je sadržaj preuzet u Uredbi 2015/848).

32. Nakon nekoliko bezuspješnih pokušaja 23. studenoga 1995. podnesena je na potpisivanje Konvencija o postupku u slučaju insolventnosti (u daljnjem tekstu: Konvencija)[15] koja naposljetku nije stupila na snagu. Priloženo joj je izvješće koje su pripremile i o kojem su pregovarale države[16]. Iako taj dokument nikad nije službeno usvojen, upotrebljava se kao referentni dokument za tumačenje tekstova donesenih nakon Konvencije kad oni preuzimaju njezin sadržaj[17].

33. Uredba br. 1346/2000 sastavljena je na temelju Konvencije. U njezinu se članku 32. konkretno preuzima sadržaj jedne odredbe Konvencije.

34. Komisija je 2012., u skladu s člankom 46. Uredbe br. 1346/2000, sastavila izvješće o njezinoj primjeni. Priložila je prijedlog reforme[18] koji je doveo do Uredbe 2015/848 koja se općenito primjenjuje od 26. lipnja 2017. na postupke otvorene tog dana ili kasnije.

35. U tekstu iz 2015. zadržava se bit prethodnog teksta, ali se uvode, što je za ovaj predmet važno, poboljšanja u pogledu međusobne povezanosti usporednih postupaka u slučaju nesolventnosti, davanja informacija vjerovnicima i prijave njihovih tražbina u državi članici koja nije država u kojoj imaju boravište, domicil ili registrirano sjedište[19].

36. Konkretno, odredba na čije se tumačenje odnosi predmetni zahtjev za prethodnu odluku nije promijenjena, a riječ je o sadašnjem članku 45. Uredbe 2015/848.

### *2. Model iz Uredbe br. 1346/2000*

37. Uredba br. 1346/2000 sadržava pravila o međunarodnoj sudskoj nadležnosti, pravu koje se primjenjuje, priznavanju i izvršenju odluka i usklađivanju postupaka. U cjelini čini sustav koji je u skladu s modelom „ublaženog" ili „umanjenog univerzalizma"[20].

[15] Dokument Vijeća CONV/INSOL/X1

[16] Izvješće je dobilo ime po svojim autorima, M. Virgósu i E. Schmitu. Nosi datum 8. srpnja 1996. i referentan mu je dokument Vijeća br. 6500/1/96, REV 1, DRS (CFC).

[17] Vidjeti, među ostalim, upućivanja na Izvješće u mišljenjima sljedećih nezavisnih odvjetnika: F. G. Jacobs u predmetu Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2005:579, t. 2., 95., 103., 131., 141., 143. i 150.); D. Ruiz-Jarabo Colomer u predmetu Seagon (C-339/07, EU:C:2008:575, t. 30. i sljedeće); M. Szpunar u predmetu Lutz (C-557/13, EU:C:2014:2404, t. 48., 58. i 60.); M. Bobek u predmetu ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:427, t. 70.) i Y. Bot u predmetu Riel (C-47/18, EU:C:2019:292, t. 52. i 55.).

[18] Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 o stečajnim postupcima, COM/2012/0744 *final*

[19] Druge novine ne utječu na ono što je ovdje sporno: odnose se na uvođenje „predstečajnih" postupaka i „hibridnih" postupaka, koje su brojne države članice uvele nakon donošenja Uredbe br. 1346/2000, i na registar postupaka i međusobnu povezanost registara te na uređenje prekograničnih postupaka u slučaju nesolventnosti za grupe društava.

[20] Objedinjuje elemente *teritorijalnog* modela koji postupanje s nesolventnošću dijeli na onoliko postupaka koliko je država u kojima dužnik ima imovinu i koji također razdvaja imovinu i obveze i *univerzalnog* modela koji, u svojem ekstremnijem obliku, predviđa jedinstveni postupak za cijelu imovinu, kao i jedinstveni pravni poredak koji se primjenjuje na cijelu imovinu nesolventnog dužnika, neovisno o tome gdje se nalazi.

### *a) Višestrukost postupaka (glavni postupak i sekundarni postupci)*

38. Donesenim se modelom prihvaća da jedinstveni postupak u slučaju nesolventnosti koji je univerzalno valjan može biti nepraktičan. Zato se njime dopušta da uz glavni postupak supostoje drugi „teritorijalni" postupci (neovisni, ako prethode otvaranju glavnog postupka, i sekundarni, ako se pokreću nakon njega), koji se odnose samo na imovinu koja se nalazi u zemlji gdje se pokreće postupak [21].

39. Glavni postupak otvara se pred „[s]udovi[ma] države članice unutar čijeg državnog područja se nalazi središte dužnikova glavnog interesa" [22]. Ima opći doseg za imovinu i obveze. Za otvaranje postupka u drugoj državi članici potrebno je da u toj državi dužnik ima poslovni nastan. Imovina se sastoji samo od imovine dužnika na tom državnom području [23].

40. U teritorijalnim i sekundarnim postupcima imovina obuhvaća sve dužnikove vjerovnike. Svaki vjerovnik, neovisno o tome gdje se nalazi njegovo uobičajeno boravište, domicil ili registrirano sjedište u Uniji [24], ima pravo „na podnošenje svojih zahtjeva […] koji se odnos[e] na dužnikovu imovinu" u bilo kojem postupku otvorenom u državama članicama za koje je Uredba br. 1346/2000 obvezujuća [25].

41. Zbog istodobnog vođenja različitih postupaka u slučaju nesolventnosti protiv istog dužnika pojavljuje se potreba za njihovim usklađivanjem. Uredbom br. 1346/2000 u tu se svrhu predviđaju materijalna pravila, poput pravila o raspodjeli sredstava [26], i pravila o suradnji stečajnih upravitelja, posebno u razmjeni dovoljne količine podataka [27].

42. S istim ciljem (osigurati usklađivanje postupaka u tijeku) zakonodavac priznaje značajniju ulogu postupku otvorenom u državi u kojoj se nalazi središte dužnikova glavnog interesa. To se priznavanje odražava u mogućnosti da stečajni upravitelj imenovan u glavnom postupku također sudjeluje u sekundarnim postupcima u određene svrhe (kako bi predložio plan restrukturiranja ili tražio odlaganje realizacije imovine u sekundarnom postupku) [28].

### *b) Pravo koje se primjenjuje*

43. Uredbom br. 1346/2000 ne uspostavlja se *europsko pravo o nesolventnosti*, nego jedinstvena pravila o sukobu zakona kojima se utvrđuje nacionalno pravo koje će se primjenjivati u svakom postupku, kao i njihovi učinci.

44. Osim pravila o sukobu zakona, sadržava materijalna ili postupovna pravila koja se izravno primjenjuju i koja zamjenjuju pravila iz pravnih poredaka država članica [29].

[21] Vidjeti uvodnu izjavu 11. Uredbe br. 1346/2000. Razlozi za otvaranje sekundarnog postupka mijenjaju se ovisno o tome tko je podnositelj zahtjeva; u ovom je predmetu riječ o stečajnom upravitelju iz glavnog postupka (osobi NK).

[22] Članak 3. stavak 1. Uredbe br. 1346/2000

[23] Članak 3. stavak 2. Uredbe br. 1346/2000

[24] Rasprava u pogledu toga obuhvaća li i vjerovnike s domicilom u trećim državama ničime ne pridonosi u ovom predmetu.

[25] Uvodna izjava 21. i članak 32. stavak 1. i članak 39.

[26] Uvodna izjava 21. i članak 20. stavak 2.

[27] Uvodna izjava 20. i članak 31.

[28] Uvodna izjava 20. i članci 31., 33., 34. ili 37.

[29] Neka od tih pravila odnose se na tražbine koje prijavljuju strani vjerovnici i u tom su smislu relevantna za ovaj predmet. Međutim, nijedno se ne odnosi na pitanje rokova.

45. Osim ako nije drukčije propisano samom Uredbom br. 1346/2000, pravo države u kojoj se otvara stečaj (*lex concursus*) primjenjuje se na sve postupke, neovisno o tome je li riječ o glavnom, teritorijalnom ili sekundarnom postupku [30].

46. Odabir *lex concursus*, koji je uobičajen u instrumentima kojima se uređuju prekogranični postupci u slučaju nesolventnosti, opravdava se trima argumentima [31]:

– Jedinstvenost rješenja koja je ključna za uspješno okončanje skupnog postupka kao što je onaj u slučaju nesolventnosti i za pružanje sigurnosti onima koji su umiješani u postupak u pogledu njihovih prava i obveza.

– Pojednostavljenje upravljanja postupkom, pri čemu su *forum* i *ius* istovjetni. Tako se također izbjegavaju troškovi povezani s dokazivanjem i primjenom stranog prava.

– Osiguravanje da se na sve vjerovnike istog dužnika primjenjuje, što se tiče njihova položaja u stečaju, isti pravni poredak u okviru svakog postupka.

47. Stoga se na temelju *lex concursus* treba urediti otvaranje, odvijanje i okončanje postupka u slučaju nesolventnosti, u njegovim materijalnim i postupovnim aspektima.

48. U skladu s tim kriterijem, s pomoću popisa koji nije taksativan [32], člankom 4. Uredbe br. 1346/2000 propisuje se da se pravom države u kojoj se otvara stečaj određuju osobito određeni elementi. Među njima su, uz iznimke predviđene navedenom uredbom [33], „pravila koja uređuju prijavljivanje, verifikaciju i priznavanje tražbina” [34].

### *c) Pravo koje uređuje prijavu tražbine*

49. Iz prethodno navedenog proizlaze tri posljedice za vjerovnike (sa sigurnošću, za one koji se nalaze u Europskoj uniji) u slučajevima prekograničnih postupaka u slučaju nesolventnosti:

– Njihovo pravo na prijavu tražbina u bilo kojem, glavnom ili sekundarnom postupku (ili teritorijalnom, ovisno o slučaju) koji se pokreće protiv istog dužnika u državi članici za koju je Uredba br. 1346/2000 obvezujuća.

– Vjerovnik ostvaruje takvo pravo u skladu s pravom koje se primjenjuje na postupak u kojem odabere prijaviti tražbinu.

– Priznavanje tražbine u postupku automatski ne podrazumijeva da će je se priznati u drugom postupku. Verifikacija i priznavanje tražbina ovisi o pravu koje se primjenjuje na svaki postupak [35].

[30] Članak 4. za glavni postupak i članak 28. za sekundarne postupke. Pravila o sukobu zakona kojima se *lex concursus* stavlja izvan snage sadržana su u člancima 5. do 15. koji, unatoč svojem sustavnom položaju, također utječu na *lex concursus* sekundarnog postupka.

[31] Virgós Soriano, M., i Garcimartín Alférez, F. J., *Comentario al Reglamento Europeo de Insolvencia*, Thomson-Civitas, 2003., t. 118.

[32] Presuda ENEFI, t. 21.

[33] Članak 32. stavci 1. i 2., kojim se utvrđuju pravila koja se izravno primjenjuju i koja se odnose na prijavu tražbina, jedna je od tih iznimki.

[34] Članak 4. stavak 2. točka (h). Isto područje primjene ima članak 28. koji se odnosi, kao što sam to naveo, na pravo koje se primjenjuje na sekundarne postupke u području nesolventnosti.

[35] Presuda od 18. rujna 2019., Riel (C-47/18, EU:C:2019:754, t. 53.): „[…] pravila koja se odnose na ispitivanje i priznavanje tražbina i dalje [su] utvrđena zakonom države članice na čijem je državnom području otvoren stečajni postupak”. Uvjeti i osobe koje se mogu usprotiviti ne moraju biti istovjetni u svakom pravnom poretku.

50. Svjestan poteškoća povezanih s prijavom tražbina u postupcima otvorenim u inozemstvu, zakonodavac je u Uredbu br. 1346/2000 uključio određene posebne odredbe:

– Na temelju članka 32. stavka 2. nije potrebno da upravo sami vjerovnici prijave tražbine: umjesto njih to može učiniti stečajni upravitelj imenovan u nekom postupku u pogledu tražbina koje su već u njemu prijavljene [36].

– U skladu s člankom 40. obvezan je sve poznate vjerovnike koji imaju stalno boravište, domicil ili sjedište u državi koja nije država u kojoj je otvoren stečaj obavijestiti o tom otvaranju. Priopćenje u obliku pojedinačne obavijesti mora biti sažeto i uključivati upućivanje na rokove za prijavu tražbina i posljedice ako se oni ne poštuju [37].

51. U Uredbi br. 1346/2000 nisu ujednačeni rokovi za prijavu tražbina. To nije učinjeno ni u pogledu postupaka ni u pogledu nekog konkretnog sudionika [38].

52. Prema tome, u području primjene *lex concursus* svakog postupka države članice mogu utvrditi rokove na željeni način, pod uvjetom da poštuju načela djelotvornosti i ekvivalentnosti [39].

## C. Rok u kojem stečajni upravitelj prijavljuje tražbine

53. Razmotrit ću tumačenje članka 32. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000 i pritom iznijeti razloge zbog kojih, prema mojem mišljenju, stečajni upravitelj iz glavnog postupka treba poštovati rokove predviđene zakonodavstvom države u kojoj je otvoren sekundarni postupak ako u potonjem postupku želi potraživati tražbine koje su već prijavljene u prvom postupku.

54. U tu ću svrhu primijeniti uobičajene hermeneutičke kriterije, odnosno doslovno, povijesno, teleološko i sustavno tumačenje.

### *1. Doslovno tumačenje*

55. Budući da je dopušteno postojanje nekoliko postupaka u slučaju nesolventnosti protiv istog dužnika, člankom 32. stavkom 2. Uredbe br. 1346/2000 utvrđuje se da „[s]tečajni upravitelji u glavnom i bilo kojem sekundarnom postupku podnose u drugim postupcima zahtjeve koji su već bili podneseni u postupku za koji su oni imenovani […]”.

[36] Izvješće Virgós/Schmit, t. 236. U Izvješću se upućuje i na cilj da se poveća utjecaj stečajnih upravitelja u ostalim postupcima otvorenim protiv istog dužnika. Ostvarenje te tvrdnje ovisi o tumačenju članka 32. stavka 3. u pogledu kojeg postoje dvojbe: vidjeti Maesch, S. i C., Knof, B., *loc. cit.*, margs. 21. i 22. Konkretno, jedan od spornih aspekata odnosi se na pitanje je li pravo na sudjelovanje stečajnog upravitelja, u skladu s tim člankom, uvjetovano time da je prijavio tražbine vjerovnika koje zastupa: Wessels, B., *International Insolvency Law (Part II — European Insolvency Law)*, Wolters Kluwer, 2017., t. 10866. i 10868.

[37] Ostale odredbe u istom smislu, poput odredbe koja se odnosi na sadržaj prijave tražbine (članak 41.) ili jezike komunikacije (članak 42.), nisu važne za predmetni zahtjev za prethodnu odluku.

[38] To je bio jedan od aspekata koji su se smatrali problematičnim u Komisijinu izvješću o primjeni Uredbe br. 1346/2000, koje sam ranije naveo. Vidjeti danas članak 55. stavak 6. Uredbe 2015/848.

[39] O primjeni tih načela u odnosu na Uredbu br. 1346/2000 vidjeti presudu od 15. listopada 2015., Nike European Operations Netherlands (C-310/14, EU:C:2015:690, t. 28.).

56. Ništa u tekstu ne upućuje na to da tražbine treba prijaviti u nekom određenom trenutku. Stoga treba primijeniti opći sustav, odnosno sustav koji proizlazi iz osnovnog pravila o sukobu zakona (članci 4. i 28. Uredbe br. 1346/2000) kojim se određuje, kao što sam to već naveo, *lex concursus* države u kojoj je otvoren svaki stečaj [40].

57. Osobito, iz članka 4. stavka 2. točke (h) proizlazi da se pravom države u kojoj je otvoren stečaj određuju pravila o prijavi, verifikaciji i priznavanju tražbina, što obuhvaća rokove za podnošenje te prijave. Postupovna kvalifikacija tog pitanja dovela bi i do primjene prava suda koji donosi odluku, čak i ako nema izričite odredbe [41].

58. Presudom ENEFI potkrepljuje se to tumačenje. Osim toga, u njoj je utvrđeno da se *lex concursus* primjenjuje na posljedice nepoštovanja pravila u vezi s prijavom tražbina i osobito rokovima [42].

### *2. Povijesno i teleološko tumačenje*

59. U članku 32. stavku 2. Uredbe br. 1346/2000 preuzet je sadržaj istovjetne odredbe (neuspjele) Konvencije. Iz kontinuiteta obaju instrumenata proizlazi da prijava tražbina koju podnosi stečajni upravitelj ima istu funkciju i istovjetni cilj u oba teksta. Stoga i uvjeti te prijave trebaju biti isti.

60. Članak 32. Konvencije uveden je u okviru modela ublaženog univerzalizma u kojem je moguće postojanje nekoliko postupaka u slučaju nesolventnosti protiv istog dužnika. U njegovom je stavku 1. utvrđeno, kao iznimka od pravila u skladu s kojim se *lex concursus* primjenjuje na prijavu tražbina, pravo svakog vjerovnika na to da potražuje svoje tražbine u postupku koji odabere [43] ili čak u nekoliko njih [44].

61. Kako bi se pojednostavnilo ostvarivanje tog prava [45], uspostavljen je mehanizam kojim se stečajnom upravitelju svakog postupka povjerava pružanje *usluge* [46] vjerovnicima koje zastupa: stečajni upravitelj prijavljuje te tražbine u drugim otvorenim stečajevima [47], uz mogućnost nositelja svake tražbine da se tomu usprotivi.

[40] Točka 45. i sljedeće ovog mišljenja

[41] U odnosu na to pravilo u Uredbi 2015/848, Piekenbrok, A., „Art. 7”, u Brinkmann, M., *loc. cit.*, marg. 69. U njezinu članku 55. stavku 6. izričito se upućuje na primjenu *lex concursus* države članice u kojoj je otvoren stečaj na rok za prijavu tražbina koju podnose vjerovnici.

[42] Presuda ENEFI, t. 18.: „[…] posljedice nepoštovanja pravila *lex fori concursus* u vezi s prijavom tražbina i osobito rokovima koji su s tim u vezi predviđeni, treba također ocjenjivati na temelju navedenog *lex fori concursus*”.

[43] Očito je da prijava tražbina nije sama po sebi cilj, nego korak kojim se vjerovnicima omogućuje da ostvare svoja prava (kao vjerovnici stečajnog dužnika) i da sudjeluju u raspodjeli sredstava.

[44] Izvješće Virgós/Schmit, t. 235. U članku 39. Konvencije (čiji je sadržaj preuzet u Uredbi br. 1346/2000) ponovno se upućuje na to pravo u odnosu na vjerovnike koji imaju uobičajeno boravište, domicil ili sjedište u državi članici koja nije država u kojoj je otvoren stečaj.

[45] Osobito „malim vjerovnicima”, čije se tražbine mogu prijaviti u više od jednog postupka bez pretjeranog troška. Izvješće Virgós/Schmit, točka 36. podtočka 2.

[46] Ideja o „usluzi” pojavljuje se u Kemper, J., „Art. 32”, u Kübler, B. M., Prütting, H. i Bork, R., *Kommentar zur Insolvenzordnung*, C. H. Beck, 2015., marg. 4.; u pogledu sadašnjeg članka 45., u Mankowski, P., Müller, M. i Schmidt, J., *Europäische Insolvenzverordnung 2015*, C. H. Beck, 2016., marg. 51.

[47] Izvješće Virgós/Schmit, t. 236.

62. Za obavljanje svoje zadaće stečajni upravitelj bio je na temelju Konvencije *ovlašten* prijaviti u drugim postupcima tražbine koje su već prijavljene u postupku u kojem posluje. Djeluje na određen način umjesto vjerovnika, u njihovo ime i za njihov račun [48] i *treba* prijaviti tražbine kada je to korisno za te vjerovnike.

63. Međutim, odluka o prijavi tražbine ne podrazumijeva promjenu njezina nositelja: tražbina i dalje pripada svakom pojedinačnom vjerovniku. U Konvenciji se zadržava pravo vjerovnikâ jer im se dopušta da se usprotive prijavi stečajnog upravitelja i da povuku tražbinu koja je već prijavljena u drugom postupku [49].

64. U skladu s tim načelom, prijava koju podnosi stečajni upravitelj proizvodi iste učinke kao da je prijavu napravio sâm vjerovnik [50]. Konačno, istovjetni su uvjeti i rokovi prijave koji su, u skladu s Konvencijom, uređeni na temelju *lex concursus* neovisno o tome tko prijavi tražbine [51].

### *3. Sustavno tumačenje*

#### *a) Dužnost stečajnog upravitelja, nastavak prava vjerovnika*

##### *1) Položaj stečajnog upravitelja u članku 32. Uredbe br. 1346/2000*

65. Dužnost koju, u skladu s člankom 32. Uredbe br. 1346/2000, ima stečajni upravitelj u skladu je s pravilom kojim se vjerovnici ovlašćuju prijaviti svoje tražbine u bilo kojem postupku u slučaju nesolventnosti.

66. Mjesto odredbe potvrđuje ono što sam naveo u pogledu njezina nastanka i svrhe: položaj stečajnog upravitelja imenovanog u nekom postupku, koji prijavljuje tražbine u bilo kojem drugom postupku, postoji i ovisi o položaju samih vjerovnika [52].

67. Iako se poveznicom između stečajnog upravitelja i vjerovnikâ opravdava to da se na njih primjenjuju ista pravila prilikom prijave tražbina u drugom postupku, prioritet koji se daje vjerovniku potvrđuje da upravo njegova situacija definira ta pravila. Stoga:

– *Lex concursus* koji se primjenjuje na prijavu tražbina na temelju članaka 4. i 28. Uredbe br. 1346/2000 jednako se odnosi na vjerovnike i stečajne upravitelje.

– Stečajnog upravitelja u nekom postupku moglo bi se osloboditi od rokova za prijavu predviđenih u *lex concursus* kojim su uređeni drugi postupci ako bi se i na vjerovnike primijenilo to oslobođenje. Međutim, ta mogućnost nije predviđena u poglavlju IV. Uredbe br. 1346/2000 u kojem se uvode materijalna pravila kojima se odstupa od *lex concursus* u

[48] Izvješće Virgós/Schmit, t. 238. U najboljem slučaju, *samo* vjerovnik *ili* stečajni upravitelj prijavljuju tražbinu u usporednom postupku. Međutim, jedna je od poteškoća povezanih s pravilom omogućavanje je da se jedna tražbina prijavi dva puta u istom postupku, odnosno da je prijave stečajni upravitelj *i* vjerovnik. Vidjeti točku 95. ovog mišljenja.

[49] Članak 32. stavak 2. *in fine* Uredbe br. 1346/200. Izvješće Virgós/Schmit, točka 237. Neovisnost prava vjerovnika i njegove odluke da ga ostvari polazišna je točka članka 32. stavka 1.

[50] Izvješće Virgós/Schmit, t. 238.

[51] Članak 4. stavak 2. točka (h) Konvencije i točke 238. i 267. Izvješća Virgós/Schmit

[52] Taj je podređeni položaj stečajnog vjerovnika poseban; izravno je povezan s transnacionalnom prirodom postupka u slučaju nesolventnosti. Uostalom, u Uredbi br. 1346/2000 stečajni upravitelj ne zastupa samo interese dužnika ili vjerovnika; njegova je zadaća pronaći najbolje rješenje za obje stranke, pod nadzorom nekog tijela (koje može biti pravosudno).

korist vjerovnika koji imaju uobičajeno boravište, domicil ili sjedište u državi članici koja nije država u kojoj je otvoren stečaj [53].

*2) Korisnost prijave tražbina koju podnosi stečajni upravitelj*

68. Stečajni upravitelj ne samo da je *ovlašten* prijaviti u drugim postupcima tražbine prijavljene u vlastitom postupku, nego je i *obvezan* to učiniti ako je to korisno za vjerovnike [54].

69. Na temelju *ovlasti* za prijavu tražbina stečajnom upravitelju dodjeljuje se aktivna procesna legitimacija u svim postupcima, neovisno o tome je li predviđena pravnim poretkom države u kojoj je otvoren stečaj. Na taj mu se način omogućuje da ispuni svoju zakonsku obvezu [55] te se osigurava ostvarenje cilja iz članka 32. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000.

70. Međutim, *dužnost* stečajnog upravitelja nije apsolutna: potrebno je ispitivanje korisnosti [56] ili potencijalnih prednosti koje proizlaze iz prijave u sekundarnom postupku tražbina koje su već prijavljene u postupku u kojem je imenovan.

71. To se ispitivanje ne odnosi na svaku pojedinačnu tražbinu i očekivanja za njezinu naplatu [57]. Štoviše, riječ je o sveobuhvatnom ispitivanju svih tražbina [58] prijavljenih u postupku u kojem je imenovan.

72. Posebnu ocjenu, u skladu s pravom koje se primjenjuje na tražbinu i, što se tiče njezine razine, u skladu s pravom države u kojoj se prijavljuje, treba provesti konkretni vjerovnik zbog prije svega praktičnih razloga [59].

73. Posljednju riječ o prijavi tražbine ipak ima njezin nositelj (odnosno vjerovnik) kojem se u članku 32. stavku 2. *in fine* Uredbe br. 1346/2000 daje mogućnost da se usprotivi prijavi stečajnog upravitelja i da povuče tražbinu ako zaključi da mu navedena prijava ne odgovara [60].

74. Stečajni upravitelj zapravo ne zastupa drukčiji interes ili interes koji bi bio nadređen interesu vjerovnikâ, čime bi se opravdalo da se na njega primijene posebna pravila prilikom prijave tražbina u drugim postupcima. Posljednja razina sustava, na temelju kojeg je ponovno na svakom pojedinačnom vjerovniku da odluči hoće li prijaviti svoju tražbinu, potvrđuje usklađenost interesa stečajnog upravitelja i vjerovnikâ.

53 Suprotno tomu, vidjeti članak 55. Uredbe 2015/848.

54 U pravnoj teoriji uobičajeno je uputiti na *ovlast* ili mogućnost dodijeljenu stečajnom upravitelju: vidjeti, na primjer, Geroldinger, A., *Verfahrenskoordination im Europäischen Insolvenzrecht*, Manzsche Veerlags- und Universitätsbuchhandlung, 2010., str. 317.; u vezi s Uredbom 2015/848, Maesch, S. C. i Knof, B., *loc. cit.*, marg. 12. U točki 236. Izvješća Virgós/Schmit upotrijebljen je izraz *pravo*. Zapravo se Uredbom br. 1346/2000 utvrđuje *dužnost* stečajnog upravitelja da u drugim postupcima u slučaju nesolventnosti prijavi tražbine koje su već prijavljene u njegovu postupku. Međutim, nacionalnim pravnim porecima može se zahtijevati posebno ovlaštenje stečajnog upravitelja. Uredbom br. 1346/2000 prešutno se dodjeljuje to posebno ovlaštenje u članku 32. stavku 2., pri čemu se u tom pogledu *lex concursus* stavlja izvan snage.

55 Na temelju obvezne prirode autor zaključuje da, u slučaju njezina neispunjenja, stečajni upravitelj snosi odgovornost. Raimon, M., *Le règlement communautaire 1346/2000 du 29 mai 2000 relatif aux procédures d'insolvabilité*, LGDJ, 2007., t. 716.

56 U točki 239. Izvješća Virgós/Schmit kao primjer korisnosti navodi se slučaj da stečajni upravitelj utvrdi da je imovina koju treba razdijeliti u drugim postupcima toliko velika da čak neosigurani vjerovnici iz njegova postupka mogu dobiti „dividendu", uz neosigurane vjerovnike koji su prijavili svoje tražbine u tim drugim postupcima.

57 Prijavu treba podnijeti na način da stečajni upravitelj u postupku u kojem je tražbina prijavljena svaku tražbinu i njezina nositelja može pojedinačno razlikovati.

58 Može biti riječ o svim tražbinama ili tražbinama koje odgovaraju određenoj kategoriji vjerovnika: Izvješće Virgós/Schmit, t. 239.

59 Izvješće Virgós/Schmit, t. 239. U pogledu prava koje se primjenjuje na razvrstavanje tražbina vidjeti članak 4. stavak 2. točku (i) Uredbe br. 1346/2000.

60 U suprotnom, ako stečajni upravitelj ne prijavi tražbinu, vjerovnik i dalje ima mogućnost to učiniti.

75. Razlozi zbog kojih ocjena stečajnog upravitelja nije ista kao ocjena vjerovnika nisu teoretski, nego praktični [61]. Vjerovnik koji je prijavio svoju tražbinu u nekom postupku načelno pokazuje interes da je naplati imovinom dužnika, ondje gdje se nalazi [62]. Polazeći od te pretpostavke, zakonito je ograničiti zadaću stečajnog upravitelja na odvagivanje prednosti i nedostataka za sve tražbine prijavljene u postupku u kojem posluje.

### *b) Dužnost stečajnog upravitelja u bilo kojem postupku?*

76. Članak 32. stavak 2. Uredbe br. 1346/2000 dio je njezina poglavlja III. koje se odnosi na *sekundarne* stečajne postupke. Međutim, dužnost predviđena tom odredbom doslovno se odnosi na sve stečajne upravitelje, one iz glavnog i sekundarnog postupka. Jedni i drugi moraju „podn[ijeti] u drugim postupcima zahtjeve koji su već bili podneseni u postupku za koji su oni imenovani" [63].

77. Ne treba smatrati da se zbog sustavnog položaja članka stečajni upravitelj iz *glavnog* postupka nalazi u posebnom položaju, u odnosu na stečajne upravitelje iz drugih postupaka u tijeku, kad prijavljuje tražbine koje su prijavljene u glavnom postupku.

78. Točno je da se podređenost sekundarnih postupaka u odnosu na postupak otvoren u središtu dužnikova glavnog interesa odražava u posebnom položaju stečajnog upravitelja u tom postupku u odnosu na druge [64]. Međutim, Uredbom br. 1346/2000 ne dodjeljuje mu se izlučno pravo u pogledu prijave tražbina, koje bi se moglo očitovati u tome da se na njega ne primjenjuju rokovi utvrđeni u *lex concursus* svakog postupka.

### *c) Odnos s poglavljem IV. Uredbe br. 1346/2000*

79. U poglavlju IV. Uredbe br. 1346/2000, naslovljenom „Davanje informacija vjerovnicima i prijava njihovih potraživanja", utvrđuju se pravila kojima se odstupa od *lex concursus* i kojima se, kao i člankom 32. stavkom 2., nastoji pojednostavniti prijava tražbina.

80. Tim pravilima koja se primjenjuju izravno daje se prednost vjerovnicima koji imaju uobičajeno boravište, domicil ili sjedište u državi članici koja nije država u kojoj je otvoren postupak u slučaju nesolventnosti. Smatram da se mogu primijeniti *mutatis mutandis* i na stečajnog upravitelja u inozemnom postupku.

81. Profesionalno znanje za koje legitimno valja pretpostaviti da ga ima stečajni upravitelj ne mora obuhvaćati *prekogranične* postupke u slučaju nesolventnosti niti dovesti do ozbiljnijih uvjeta za akte koje bi mogli provesti sami vjerovnici kada im stečajni upravitelj njihovim preuzimanjem pruža uslugu tako da se stavlja na njihovo mjesto [65].

[61] Cilj ocjene svakog operatora se ne mijenja, mijenja se razina njezine iscrpnosti.

[62] To je osobito slučaj kad se tražbine prijave u postupku otvorenom u državi u kojoj se nalazi središte dužnikova interesa, gdje je imovina univerzalna. Naknadno otvaranje postupka u drugoj državi (prema tome, sekundarnog postupka) podrazumijeva oduzimanje dužnikove imovine od te stečajne mase na državnom području. Razumno je pretpostaviti da svaki vjerovnik koji je prijavio svoju tražbinu u glavnom postupku načelno ima interes (prema tome, osim ako tvrdi drukčije) da se ta tražbina razmotri u sekundarnom ili sekundarnim postupcima.

[63] U praksi je najvjerojatnija situacija da će ih stečajni upravitelj iz glavnog postupka podnijeti u sekundarnim postupcima: Virgós Soriano, M. i Garcimartín Alférez, F. J., *loc. cit.*, marg. 425.

[64] Točka 42. ovog mišljenja

[65] Točka 61. ovog mišljenja

82. U Uredbi br. 1346/2000 ni u jednom od navedenih pravila ne upućuje se posebno na pravila o rokovima [66]. To neupućivanje ima dvojako značenje: (a) otežava da se može tvrditi da se na stečajnog upravitelja ne primjenjuje opće rješenje, odnosno *lex concursus* svakog postupka i (b) kad to ne bi bilo tako, uvela bi se obveza da se o rješenju koje se primjenjuje umjesto općeg rješenja odluči tumačenjem [67].

83. Neprimjena na stečajnog upravitelja rokova iz *lex concursus* svakog postupka u konačnici bi dovela do različitog, nepredvidivog i neuređenog postupanja prema njemu (a time i prema vjerovnicima čije tražbine prijavljuje) [68] u odnosu na lokalne vjerovnike na koje se primjenjuju rokovi i posljedice nepravodobne prijave tražbina [69].

### *4. Sažetak*

84. Ukratko, smatram da se na prijavu tražbina koju podnosi stečajni upravitelj (glavnog postupka u slučaju nesolventnosti) u sekundarnom postupku primjenjuju rokovi uređeni zakonom države u kojoj je otvoren potonji postupak.

85. To se rješenje nameće i s pragmatičkog stajališta. Da se na stečajnog upravitelja ne primjenjuju ti rokovi u sekundarnom postupku, njegovo upravljanje, tijek i odvijanje imali bi velike nedostatke.

## D. Prijavljene tražbine (koje nisu „verificirane i priznate”)

86. Radi iscrpnosti ukratko ću analizirati tumačenje članka 32. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000 koje je predložila osoba NK. Prema njezinu mišljenju, u sekundarnom postupku u slučaju nesolventnosti mogu se prijaviti samo tražbine koje su već prijavljene u glavnom postupku, nakon što su u njemu *verificirane i priznate*.

87. Prema mojem mišljenju, teza osobe NK nije potvrđena ni tekstom tog članka ni njegovim nastankom ili ciljem niti proizlazi iz sustavnog tumačenja. Kad bi je se prihvatilo, također bi se ugrozilo učinkovito upravljanje svakim postupkom u slučaju nesolventnosti.

88. Ponavljam, tu tezu treba odbiti jer:

– Iz teksta ni u jednoj jezičnoj verziji ne proizlazi da je tražbine, uz njihovu *prijavu* u jednom postupku, trebalo *verificirati i priznati* kao preduvjet za njihovo kasnije potraživanje u drugim postupcima.

– Ni u Konvenciji ni u Izvješću koje joj je priloženo ne ograničava se prijava tražbina koju podnosi stečajni upravitelj na verificirane i priznate tražbine u postupku za koji je imenovan.

[66] Suprotno tomu, vidjeti članak 55. stavak 6. Uredbe 2015/848. Drukčija je situacija u kojoj se samim *lex concursus* za stečajnog upravitelja u inozemnom postupku ili za strane vjerovnike uspostavlja neko posebno pravilo, uzimajući u obzir upravo tu prirodu. Prema mojem mišljenju, Uredbi br. 1346/2000 ne protivi se to različito postupanje kojim se zapravo nastoji ponovno utvrditi materijalna jednakost između svih vjerovnika.

[67] Uz dodatni problem da rješenje mora biti jedinstveno.

[68] Na pojedinačnu prijavu svakog vjerovnika i dalje bi se također primjenjivao *lex concursus* države članice u kojoj se odvija postupak u kojem se tražbine prijavljuju.

[69] U posljednjem stupnju, s obzirom na to da je prijava tražbina povezana sa sudjelovanjem u raspodjeli sredstava, to utječe na pravilo *pari passu*.

– To ograničenje nije u skladu sa svrhom članka 32. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000: zbog njega nastaju troškovi i odgađa se prijava tražbina, a nema koristi. Budući da prihvaćanje i priznavanje tražbina u svakom postupku ovise o *lex concursus*, prevladavanje tih faza u nekom od njih ne jamči da će ishod biti takav i u drugim postupcima [70].

– Nije moguće smatrati da pridjev „podneseni" u navedenom članku 32. stavku 2. obuhvaća „verificirane i priznate tražbine". U drugim odredbama Uredbe br. 1346/2000 razlikovali su se ti izrazi [71] i odražavali različiti dijelovi ili faze svojstvene postupku u slučaju nesolventnosti.

– Zagovara u istom smislu sustavnu povezanost između članka 32. i poglavlja IV. Uredbe br. 1346/2000, kojim se isključivo predviđaju formalnosti prijave takvih tražbina. Radi dosljednosti, smisao izraza „podneseni" treba biti isti na oba mjesta.

– Pravo bilo kojeg vjerovnika na to da tražbine potražuje u nekoliko postupaka ne ovisi o njihovoj verifikaciji ni prethodnom priznavanju ni u jednom od postupaka. Budući da stečajni upravitelj postupa u ime i za račun vjerovnika, dosljedno je da ni njegova dužnost ne podliježe svladavanju tih koraka.

## E. Dodatna razmatranja (kratkoća rokova predviđenih u pravu koje se primjenjuje)

89. Objasnio sam da ne postoje, prema mojem mišljenju, argumenti za tumačenje članka 32. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000 na način da se dužnost stečajnog upravitelja ograničava na već verificirane i priznate tražbine u postupku za koji je imenovan.

90. Smatram da nema ni uvjerljivih argumenata da bi se smatralo da se, zbog tog ili nekog drugog razloga, na stečajnog upravitelja primjenjuju pravila o rokovima za prijavu kojima se stavljaju izvan snage pravila koja se primjenjuju na lokalne vjerovnike i one vjerovnike koji, s obzirom na to da su svoje tražbine prijavili u jednom postupku, odabiru prijaviti ih u drugim postupcima pojedinačno.

91. Osoba NK tvrdi [72] da su rokovi predviđeni ZFPPIPP-om vrlo kratki i u tom smislu neusklađeni s austrijskim uređenjem postupaka u slučaju nesolventnosti. Stoga bi u praksi bilo nemoguće ispuniti obvezu iz članka 32. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000.

92. Budući da je osoba NK počinila, prema mojem mišljenju, već istaknutu početnu pogrešku (u pogledu obilježja tražbina koje treba prijaviti u drugim postupcima), ne može se prihvatiti njezin argument koji je povezan s navedenom pogreškom.

93. Suprotno tomu, pravilno je ustrajati na tome da se rokovima propisanim za prijavu tražbina u bilo kojoj državi članici ne smije lišiti korisnosti pravilo prava Unije. U tom smislu problem koji ističe osoba NK može biti stvaran.

[70] Točka 49. ovog mišljenja, *in fine*

[71] Vidjeti članak 4. stavak 2. točku (h) ili članak 31.

[72] Točka 19. njezinih pisanih očitovanja

94. Kratkoća rokova predviđenih za prijavu tražbina u različitim državama[73], kao i razlike među njima, također u pogledu učinaka nepravodobne prijave[74], mogla bi ometati praksu iz članka 32. Uredbe br. 1346/2000.

95. Što se tiče stavka 2. tog članka, njegovom bi se primjenom mogla poticati opetovana prijava iste tražbine: vjerovnik koji ne vjeruje da će stečajni upravitelj smatrati korisnom prijavu tražbina u inozemnom postupku mogao bi se osjećati obveznim da ih on sam prijavi kako bi se osigurao da to bude u roku[75].

96. Međutim, europski zakonodavac uzima u obzir razlike u pravnim porecima država članica kad propisuje primjenu *lex concursus* za prijavu tražbina.

97. U okviru reforme koja je dovela do Uredbe 2015/848 došle su do izražaja poteškoće vjerovnika, osobito malih vjerovnika i malih i srednjih poduzeća, u pogledu prijave njihovih tražbina u postupcima otvorenim u inozemstvu.

98. U Uredbi 2015/848 te su poteškoće riješene uspostavljanjem jedinstvenog pravila kojim se, s jedne strane, izričito potvrđuje primjena *lex concursus* na rokove te je se, s druge strane, mijenja uspostavom najkraćeg roka (i njegova *dies a quo*) za to da strani vjerovnik prijavi svoju tražbinu[76].

99. Trajanjem tog razdoblja (30 dana)[77] ističe se da je europski zakonodavac prisvojio kao vlastito rješenje koje je već doneseno u većini država članica.

100. Budući da se ne čini vjerojatnim da će države članice samostalno rješavati probleme prilagodbe različitih rokova za prijavu, provedbom članka 32. Uredbe br. 1346/2000 (i članka 45. Uredbe 2015/848) zahtijeva se suradnja između stečajnih upravitelja kako bi se izbjegla višestruka prijava tražbine u istom postupku u slučaju nesolventnosti[78].

## V. Zaključak

101. S obzirom na prethodno navedeno, predlažem Sudu da Višjem sodišču v Ljubljani (Visoki sud Ljubljani, Slovenija) odgovori na sljedeći način:

„Članak 32. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku treba tumačiti na način da, ako stečajni upravitelj u glavnom postupku u slučaju nesolventnosti prijavi tražbine u sekundarnom postupku, rokovi za prijavu tih tražbina, kao i posljedice njezine nepravodobnosti, uređeni su pravom države u kojoj je otvoren sekundarni postupak”.

[73] Većina ih je država utvrdila *in abstracto* na trajanje od 30 dana do tri mjeseca. U drugim državama sud *konkretno* utvrđuje trajanje, iako je obično obvezan poštovati najkraći rok. Razlike su veće u pogledu nepravodobne prijave. Vidjeti McCormack, G., Keay, A. i Brown, S., *European Insolvency Law. Reform and Harmonization*, Edward Elgar 2017., str. 193. do 196. (tablica 5.2.).

[74] *Ibidem*

[75] Reinhart, S., „Art. 32”, u Stürner, R., Eidenmüller, H. i Schoppmeyer, H., *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung*, C. H. Beck, 2016., marg. 17.

[76] Članak 55. stavak 6. Uredbom 2015/848 jačaju se također mehanizmi kako bi strani vjerovnik bio obaviješten o otvaranju postupka pokrenutog u drugoj zemlji uvođenjem pravila o objavljivanju postupaka u registru, međusobnoj povezanosti registara i pristupu registrima. Osim toga, u njoj se uvode poboljšanja u poglavlju koje se odnosi na prijavu tražbina.

[77] U odnosu na 45 dana koje je Komisija zagovarala u svojem prijedlogu (*supra*, bilješka 18. ovog mišljenja) a Europski parlament prihvatio (Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 5. veljače 2014. radi donošenja Uredbe (EU) br. …/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 o stečajnom postupku, P7_TC1-COD(2012)0360 (SL 2017., C 93, str. 366.), članak 41. stavak 4.).

[78] Wessels, B., *loc. cit.*, t. 10867. Člankom 41. Uredbe 2015/848, koji je izričitiji od Uredbe br. 1346/2000, utvrđuje se dužnost stečajnih upravitelja da surađuju na bilo koji način, uključujući sklapanje protokola.